

Beneficiar **COMUNA GOGOȘARI**

Nr. 3644/20.08.2024

APROB

Danut DAIA

PRIMAR

NOTĂ CONCEPTUALĂ

1. Informații generale privind obiectivul de investiții propus

1.1. Denumirea obiectivului de investiții:

„Reabilitare și consolidare Bisericii cu hramul Sfânta Treime, construire capelă și desființare corp C2 - cod LMI GR-II-m-B-15000”

1.2. Ordonator principal de credite/investitor:

COMUNA GOGOȘARI

INSTITUTUL NATIONAL AL PATRIMONIULUI - Timbrul Monumentelor Istorice – sesiunea IV/2024 - Subprogramul acțiuni tematice – „Edificii de cult” – Proiectare

1.3. Ordonator de credite (secundar/terțiar)

COMUNA GOGOȘARI

INSTITUTUL NATIONAL AL PATRIMONIULUI - Timbrul Monumentelor Istorice – sesiunea IV/2024 - Subprogramul acțiuni tematice – „Edificii de cult” – Proiectare

1.4. Beneficiarul investiției

COMUNA GOGOȘARI - BISERICA CU HRAMUL SFÂNTA TREIME GOGOSARI

2. Necesitatea și oportunitatea obiectivului de investiții propus

2.1. Scurtă prezentare privind:

a) deficiențe ale situației actuale

În lipsa unor documente care să susțină imaginea inițială a bisericii și a anexelor acesteia, analiza evoluției planimetrice și funcționale este făcută pe baza puținelor documente ce descriu acest imobil și pe baza observațiilor directe din situ. Menționăm că nu a fost găsit un proiect inițial al bisericii sau documente fotografice care să ateste imaginea acesteia în diverse perioade.

Biserica Sfânta Treime este situată pe un promontoriu natural și în prezent, păstrându-se configurația generală a terenului, conform puținelor descrieri. ”Biserica din comuna Gogoșari este așezată în partea de vest a satului pe o colină de sub care țâșnesc jur împrejur izvoare cu șipot, cu murmure, adevărate imnuri naturale de preamărire a lui Dumnezeu. Se învecinează la est și sud cu șoseaua comunei Gogoșari, la nord cu fântânele, iar la vest cu gospodăria enoriașului Ion G. Popescu.”

Biserica este o construcție de zidărie masivă cu grosimi de cca 75cm pe fundații de zidărie. Zidurile și bolțile sunt din cărămidă. Planul de baza al bisericii este dreptunghiular. Biserica este de tip sală, cu tinda și o singură turlă, pătrată ca plan, iar absida altarului este semicirculară. Este dispusă pe o suprafață de 20.22mx8.26m.

Biserica are o turlă pentru clopot cu o structură de lemn, îmbrăcată în tablă zincată, montată fâlțuit, de dată recentă, iar învelitoarea este din aceeași tablă montată în falț. Nu este cunoscut dacă turla a fost construită o dată cu biserica, sau ulterior în cadrul unor reparații generale, se poate în 1872.

Privită din exterior, biserica are o formă aproximativ dreptunghiulară, ținând cont că la extremitatea altarului latura respectivă are extensia semirotondă specifică, cu o singură absidă.

Biserica are înălțimea, la nivelul coamei de 8.21m și la cornișă de 5,61m. Turla atinge înălțimea de 15.16m la coama și 13,16m la cornișă. Pridvorul are o înălțime la coamă de 4,71m și la cornișă de 2,84m. Terenul fiind în pantă pe toate laturile bisericii, cota terenului amenajat în jurul acesteia variază, platoul pe care este amplasată având o pantă de la est la vest, astfel accesul de fațada vestică fiind situat la circa 0,53m față de nivelul trotuarului amenajat.

Baza patrulateră a turlei este cu laturile aproximativ egale de 2.80m. Aceasta se descarcă pe zidul fațadei vestice și pe cele laterale. Crucea din vârful turlei este executată din metal configurând cunoscuta formă cu terminația aripilor în trefla și înstelată la mijloc. Nu s-a putut inspecta starea acesteia și nici detaliile. În spatele turlei, se continuă acoperișul de deasupra naosului. Turla are patru ferestre, câte una pe fiecare latură, închise cu obloane de lemn.

Nu se cunoaște dacă pereții exteriori ai bisericii au fost decorați inițial, în prezent fiind acoperiți cu un termosistem pe bază de polistiren montat în ultimii 10 ani (nu s-a putut oferi o dată precisă), placare care este într-o stare foarte proastă cu desprinderi pe mari suprafețe. Tâmplăriile exterioare au fost schimbate cu o tâmplărie de PVC cu geam termopan.

În 1969 se consemnează că "Biserica este construită în stil românesc. Biserica în exterior nu are nici un fel de decorații sau ornamente. Ferestrele bisericii sunt în formă dreptunghiulară, simple fără ornamente. Ușile sunt simple de lemn de brad într-un canat, simple fără ornamente. Biserica are o singură turlă de formă prismatică, construită din lemn și îmbrăcată în tablă. Are acoperișul de tablă galvanizată în stil slav. Are 4 ferestre de jaluzele. În turlă se află două clopote."

Pe părțile laterale ale bisericii, corespunzător compartimentării structurale interioare a edificiului spre naos și pronaos, sunt câte două ferestre. La partea de răsărit a altarului este o fereastră similară ca dimensiuni cu cele de pe fațadele nordică și sudică și mai este una din altar, de mici dimensiuni, pe fațada nordică. Fereastră de la mijlocul altarului este în același aliniament și dimensiuni cu cele de pe fațadele laterale. Pe fațada vestică apar două ferestre de mici dimensiuni la nivelul corului, deasupra pridvorului.

Pridvorul este construit ulterior, anexat corpului inițial a bisericii. În procesul verbal din 1969 este consemnat: "Biserica este în formă de corabie cu o turlă sprijinită pe pronaos, având un pridvor adăugat în anul 1(9)70, împărțit în trei cu ziduri și anume un baptister, o cameră pentru arhivă și alta pentru pangar. Are cafas sprijinit pe 2 stâlpi de cărămidă."

Ținând cont că documentul este redactat în 1969 pentru a releva situația la acel moment, este puțin probabil să consemneze o construcție viitoare. Pe de altă parte textul este neclar, având corecturi de mână, putând să fie vorba de o greșală materială. Data anului 1870, în loc de 1970, s-ar putea lega cronologic cu dispariția ultimului Simonide și testamentul acestuia și cu datarea din Marele dicționar geografic al României, presupunând astfel că în jurul anilor 1870-1872 s-au executat lucrări mai ample de extindere și reparație a bisericii, odată cu moartea ctitorului și trecerea bisericii în patrimoniul comunității satului Gogoșari.

În prezent pridvorul este, de asemenea, ca și corpul bisericii, îmbrăcat la exterior în termosistem din polistiren, cu tâmplărie din PVC și geam termopan. Învelitoarea este de tablă zincată.

Biserica la interior este compusă funcțional din spațiile specifice cultului creștin-ortodox: tinda (pridvor), pronaos, naos și altar. Ca element mai rar întâlnit consemnam existența unui cor (cafas) deasupra pronaosului pe care se ajunge de pe o scară semi îngropată în grosimea zidului fațadei nordice, închisă în lambriu de lemn spre interior, și care urcă din pronaos la cor și de acolo mai sus în turlă.

Intrarea în biserică, pe fațada vestică, inițial direct în pronaos, este acum din anexa alăturată bisericii, cu rol de pridvor. Tinda are dimensiunile de aproximativ 5,10mx6,85m, construită ulterior bisericii, la o dată documentată neconcludent.

Trecând dincolo de ușa tindei bisericii, se ajunge în pronaosul acesteia, cu dimensiunea de 3mx8,25m. Nu are ferestre. În partea nordică, de la intrare se afla o scară de lemn închisă în lambriu, care ajunge la nivelul corului, în pod și în turlă.

Trecerea între pronaos și naos este pe sub cor, spațiul fiind delimitat de cei doi stâlpi de zidărie care îl

susțin. Naosul are dimensiuni aproximative de 10mx8,25m. În pronaos tavanul formează o boltă amplă, sprijinită pe pereții laterali, care trece peste iconostas spre altar.

Altarul are forma semicirculară cu raza de aproximativ 3,9m și este despărțit de naos prin iconostas.

Cupola absidei Sfântului Altar este cu formă de semicerc. Din altar o ușă dă direct afară, pe fațada sudică.

Ca și în cazul corului, un element mai puțin întâlnit este construcția iconostasului ce apare ca o despărțire subțire, de zidărie tencuită, ce se leagă de pereții laterali, peste care s-a aplicat pictura specifică.

Iconostasul are o singură ușă domnească din lemn.

Despre pictura interioară procesul verbal din 1969 consemnează "Este în stil bizantin în tehnica în ulei (n.r. realizată) în anul 1923. A fost restaurată în anul 1966 de către pictorul Dumitru Hlihor". Nu se cunoaște anul și autorul inițial al picturii bisericii, iar la acest capitol datele sunt din nou conflictuale cu situația din teren pentru că este puțin probabil, cel puțin referindu-ne la medalioanele votive ale ctitorilor și pictura iconostasul, să fie fost realizate abia în 1923. Putem asuma că în 1923 a fost realizată o curățare și poate a fost continuată pictura pe anumite zone. Prezența pictorului Dumitru Hlihor în 1966 pentru restaurarea picturii, este însă probabilă. Prezumții asupra datării picturii bisericii nu se pot face și este necesar un studiu de specialitate.

Nu se cunoaște alcătuirea pardoselii inițiale a bisericii, cel mai probabil a fost din lespezi de piatră de calcar ca la majoritatea bisericilor din secolul XIX. În prezent este montată o pardoseală de gresie fără nicio valoare.

La ora actuala biserica este încălzită cu ajutorul unei centrale termice electrice dispuse în pridvor.

Amenajările exterioare ale bisericii în prezent sunt într-o stare proastă de întreținere, ca întreaga biserică, de altfel. Accesul se face din șoseaua comunei pe o alee betonată și pavată cu pavele de beton, care urcă spre biserică pe partea estică a acesteia. A fost realizat cel mai probabil odată cu termoizolarea bisericii un trotuar de beton îngust, realizat în jurul bisericii. Alee pietonală pavată cu pavele de beton continuă de-a lungul fațadei nordice legătura spre accesul de pe fațada vestică.

În fața bisericii este o mică zonă pavată ca și aleea pietonală, pe care este montată o construcție metalică cu rol de lumânărar, fiind denumită în actele cadastrale corp C2 și acesta cel mai probabil fiind construit odată cu ultimele reparații ce au dus la termoizolarea bisericii.

A existat un cimitir în cadrul imobilului, ce cobora pe versantul vestic și care în prezent este părăsit, năpădit de vegetație parazitară și utilizat ca groapă de gunoi. În jurul bisericii sunt câteva cruci de piatră. În procesul verbal din 1969 se consemnează existența Cimitirului din Comuna Gogoșari, cu o suprafață de 13670mp separați de cei 3239mp teren al bisericii. Cimitirul avea vecinătăți la sud gârla CAP, la est și nord șoseaua comunală și la vest teren agricol CAP. Se menționează în acest proces verbal de împrumutarea din anul 1864 (după reforma agrară – lucru puțin probabil în cazul Bisericii Sfânta Treime, la acel moment fiind încă în proprietatea familiei Simonide, donația către sat fiind abia în 1870) și de o donație din partea CAP în anul 1961.

Împrejmuirea imobilului este parțială, de-a lungul șoselei, la est, există un gard din prefabricate de beton ce nu se continuă spre alte laturi. Poarta de acces este o confecție metalică din țevă și tablă, vopsite. Terenul nu este împrejmuit pe laturile sudice și vestice. La nord există o împrejmuire improvizată din plasă, spre proprietatea privată vecină.

Pe latura sudică la circa 2m de biserică s-a realizat o împrejmuire din plasă bordurată, ce se continuă spre vest, la circa 15 m de accesul în biserică și care separă fostul cimitir, delimitând astfel o curte interioară în cadrul imobilului.

b) efectul pozitiv previzionat prin realizarea obiectivului de investiții;

Primăria comunei Gogosari împreună cu reprezentantul bisericii, preotul paroh sunt încontinuu preocupați de implicarea dinamică și eficientă, a persoanelor din comuna și nu numai, care pot crește gradul de implicare în social a Bisericii. În acest sens mergând pe mai multe direcții, între care, una din cele mai importante este reabilitarea și consolidarea spațiilor deja existente, dar și edificarea altora noi, pentru atragerea, prin activități, atât a riveranilor, cât și prin mediatizare: a pelerinilor, calătorilor și turistilor în

general.

Exemple de activități ale Bisericii sunt:

- slujire care îi binecuvântează pe alții și clădește relații în comunitate;
- ocazii de dezvoltare a bisericii pe forțele proprii și aptitudini de conducere;
- educație teoretică și profesională;
- activități în aer liber;
- ocazii de dezvoltare a talente și capacitatea de a aprecia arte și culturi;
- sport și întreținerea condiției fizice;
- sărbătorirea unor evenimente speciale, cum ar fi sărbători religioase sau evenimente istorice ale Bisericii sau locale.

Oportunitatea întregului efort își va găsi justificarea în procesul de creștere de la an la an al numărului de enoriași, vizitatori.

Astfel, prin investiția „Reabilitare și consolidare Bisericii cu hramul Sfânta Treime, construire capelă și desființare corp C2” se urmărește consolidarea, reabilitarea și modernizarea funcționalului existent precum și extinderea imobilului în vederea obținerii necesarului de spații pentru procesul religios.

Totodată, se va avea în vedere și facilitarea accesului persoanelor aparținând grupurilor sociale defavorizate și a persoanelor cu dizabilități, la structurile religioase, noile spații putând fi proiectate după cerințele actuale.

c) impactul negativ previzionat în cazul nerealizării obiectivului de investiții.

Față de starea actuală de degradare s-a stabilit că imobilul nu prezintă siguranță în exploatare.

În cazul nerealizării investiției, clădirea prezintă un risc ridicat de prăbușire la cutremur existând posibilitatea pierderii unei clădiri vechi, necesare și importante pentru comunitate, dar și a unor pagube materiale semnificative.

2.2. Prezentarea, după caz, a obiectivelor de investiții cu aceleași funcțiuni sau funcțiuni similare cu obiectivul de investiții propus, existente în zonă, în vederea justificării necesității realizării obiectivului de investiții propus

Nu este cazul

2.3. Existența, după caz, a unei strategii, a unui master plan ori a unor planuri similare, aprobate prin acte normative, în cadrul cărora se poate încadra obiectivul de investiții propus

Comuna Gogosari prin intermediul Primăriei încearcă să dezvolte, pe cât este posibil, ramura socială a Bisericii prin implicarea acesteia în comunitate. Preocuparea este de a aduce toate lăcașele de cult din comuna la un standard de normalitate.

Acest lucru făcându-se pe cât posibil atât prin forțe proprii cât și prin fonduri atrase.

2.4. Existența, după caz, a unor acorduri internaționale ale statului care obligă partea română la realizarea obiectivului de investiții

Nu este cazul

2.5. Obiective generale, preconizate a fi atinse prin realizarea investiției

Se vor avea în vedere următoarele obiective generale ale proiectului:

- conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural local, factor care stimulează dezvoltarea economică a zonei, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile și protecției mediului, prin activități de conservare și menținere a stilului arhitectonic conform.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt:

- În Lista Monumentelor Istorice din România 2010 sunt clasate cca 27000 monumente, ansambluri

și situri, monumente istorice de importanță internațională, națională și locală; acest fapt conduce la necesitatea existenței unor politici și programe de protejare și valorificare a patrimoniului construit corelate cu politicile teritoriale de dezvoltare economică, teritorială, socială și culturală. În acest context, protecția responsabilă și valorificarea durabilă a patrimoniului construit reprezintă o componentă a dezvoltării sustenabile a teritoriului, care presupune păstrarea unui echilibru între existența resurselor mobile și exploatarea economică a acestora;

- Integritatea ansamblului de cult cu un spațiu dedicat pentru ceremonii funerare, respectiv o Capela mortuara, dimensionata în raport cu necesitățile comunității locale și proiectata pentru a completa în mod armonios arhitectura bisericii monument;
- Consolidarea clădirii bisericii în conformitate cu statutul acesteia, respectiv aducerea construcției la Categoria de importanță "B" – construcție de importanță deosebită, conform HG 766/1997, Clasa a II-a de importanță și expunere la cutremur, conform P100/2013, Clasa de importanță "II", conform P100-1/2013;
- Delimitarea ansamblului de cult rezultat prin împrejurirea întregului sit și îmbunătățirea accesibilității prin realizarea unui al doilea acces pietonal pe sit și realizarea de alei pietonale noi.

3. Estimarea suportabilității investiției publice

3.1. Estimarea cheltuielilor pentru execuția obiectivului de investiții, luându-se în considerare, după caz:

- costurile unor investiții similare realizate;

Nu este cazul

- standarde de cost pentru investiții similare.

Nu este cazul

3.2. Estimarea cheltuielilor pentru proiectarea, pe faze, a documentației tehnico-economice aferente obiectivului de investiție, precum și pentru elaborarea altor studii de specialitate în funcție de specificul obiectivului de investiții, inclusiv cheltuielile necesare pentru obținerea avizelor, autorizațiilor și acordurilor prevăzute de lege

Valoarea estimată a investiției	12.223.011,83 lei inclusiv TVA.
---------------------------------	---------------------------------

Valoarea de proiectare faza PT (PT+DE+CS+VT)	267.750 lei inclusiv TVA.
--	---------------------------

Valoarea de C+M	7.335.817,00 lei inclusiv TVA.
-----------------	--------------------------------

3.3. Surse identificate pentru finanțarea cheltuielilor estimate (în cazul finanțării nerambursabile se va menționa programul operațional/axa corespunzătoare, identificată)

INSTITUTUL NATIONAL AL PATRIMONIULUI - Timbrul Monumentelor Istorice – sesiunea IV/2024
- Subprogramul acțiuni tematice – „Edificii de cult” – Proiectare

4. Informații privind regimul juridic, economic și tehnic al terenului și/sau al construcției existente

Terenul este în proprietatea Parohiei Gogosari. Conform documentației cadastrale, pe imobil, există un drept de suprafață înscris în favoarea Comunei Gogosari, pe o perioadă de 99 ani.

5. Particularități ale amplasamentului/amplasamentelor propus(e) pentru realizarea obiectivului de investiții:

a) descrierea succintă a amplasamentului/amplasamentelor propus(e) (localizare, suprafața terenului, dimensiuni în plan);

Imobilul din Str. Petre Ghelmez, nr. 159 este sub incidența unui regim juridic de protecție dictat de următoarele norme:

- este nominalizat ca monument istoric în Lista Monumentelor Istorice a județului Giurgiu, aprobată prin Ordinul Ministerului Culturii nr.2828/2015, la poziția 400, cod GR-II-m-15000: „Biserica Sf. Treime”,

datare 1894 (ref. 1932).

- se află în apropierea unor situri înscrise în Lista Monumentelor Istorice Judetului Giurgiu, aprobată prin Ordinul Ministerului Culturii nr.2828/2015, însă nu se afla în zona acestora de protecție.

b) relațiile cu zone învecinate, accesuri existente și/sau căi de acces posibile;

Accesul se face din șoseaua comunei pe o alee betonată și pavată cu pavele de beton, care urcă spre biserică pe partea estică a acesteia. A fost realizat cel mai probabil odată cu termoizolarea bisericii un trotuar de beton îngust, realizat în jurul bisericii. Alee pietonală pavată cu pavele de beton continuă de-a lungul fațadei nordice legătura spre accesul de pe fațada vestică.

În fața bisericii este o mică zonă pavată ca și aleea pietonală, pe care este montată o construcție metalică cu rol de lumână, fiind denumită în actele cadastrale corp C2 și acesta cel mai probabil fiind construit odată cu ultimele reparații ce au dus la termoizolarea bisericii.

Obiectivul se află în intravilanul Satului Gogosari, Comuna Gogosari, pe Str. Petre Ghelmez, nr. 159. Se învecinează cu domeniul public (Str. Petre Ghelmez – DJ504A) la sud-est și cu proprietăți private ori domeniul public, după cum urmează:

Nord: domeniu public;
Nord-vest: domeniu public;
Sud-Est: domeniu public;
Sud-Vest: imobil proprietate privata.

Accesul pe amplasament, atât pietonal cât și auto se realizează din Str. Petre Ghelmez, pe latura de Sud-est.

c) surse de poluare existente în zonă;

Nu este cazul

d) particularități de relief;

Amplasamentul studiat este amplasat pe un promontoriu, zona de racordare între botul de terasă și zona de lunca a Paraului Papanca, parau amenajat într-o salbă de lacuri.

Biserica este așezată pe un teren ce înclină de la Est la Vest, respectiv de la Sud la Nord, având o pantă medie de 15-20° pentru suprafața actuală îngrădită cu gard de beton și plasă. Taluzul de pe latura nordică a amplasamentului prezintă înclinări de până la 30-35° și o diferență de nivel de circa 6,00-7,00m până la baza taluzului, zona în care se regăsesc izvoare de apă la zi.

e) nivel de echipare tehnico-edilitară a zonei și posibilități de asigurare a utilităților;

Există racord de branșament la rețeaua stradală pentru alimentare cu energie electrică.

f) existența unor eventuale rețele edilitare în amplasament care ar necesita relocare/protejare, în măsura în care pot fi identificate;

Nu este cazul

g) posibile obligații de servitute;

Nu este cazul

h) condiționări constructive determinate de starea tehnică și de sistemul constructiv al unor construcții existente în amplasament, asupra cărora se vor face lucrări de intervenții, după caz;

Nu este cazul

i) reglementări urbanistice aplicabile zonei conform documentațiilor de urbanism aprobate - plan urbanistic general/plan urbanistic zonal și regulamentul local de urbanism aferent;

Nu este cazul

j) existența de monumente istorice/de arhitectură sau situri arheologice pe amplasament sau în zona imediat învecinată; existența condiționărilor specifice în cazul existenței unor zone protejate.

Nu este cazul

6. Descrierea succintă a obiectivului de investiții propus, din punct de vedere tehnic și funcțional:

a) destinație și funcțiuni;

Destinația imobilului este „Biserica”, destinație care se păstrează.

Suprafețele utile existente, respectiv destinațiile incaperilor sunt prezentate in tabel:

PARTER			
01	PRIDVOR	9,33	mp
02	COLIMVITRA	7,01	mp
03	VESMANTAR	7,04	mp
04	NAOS	76,21	mp
05	ALTAR	20,29	mp
ETAJ			
06	COR	17,38	mp
TOTAL SUPRAFATA UTILA		137,26	mp

b) caracteristici, parametri și date tehnice specifice, preconizate;

c) durata minimă de funcționare apreciată corespunzător destinației/funcțiunilor propuse;

d) nevoi/solicitări funcționale specifice.

7. Justificarea necesității elaborării, după caz, a:

- studiului de fezabilitate, în cazul obiectivelor/proiectelor majore de investiții;
- expertizei tehnice și, după caz, a auditului energetic ori a altor studii de specialitate, audituri sau analize relevante, inclusiv analiza diagnostic, în cazul -----intervențiilor la construcții existente;
- unui studiu de fundamentare a valorii resursei culturale referitoare la restricțiile și permisivitățile asociate cu obiectivul de investiții, în cazul intervențiilor pe monumente istorice sau în zone protejate.

Data:

19.08.2024

Întocmit

Arh. Anca Damaschin-Stoica

(numele, funcția, compartimentul și semnăt-ura)

Președinte de sedință,
 Licuță George-Cătălin
[Signature]

Secretar general,
 Corot Monica
[Signature]